
Ląd, st. 9, gm. Lądek, woj. konińskie, AZP 57-37/53

Informator Archeologiczny : badania 32, 179-180

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

bezpieczeństwo obiektu wzmocniała płytka fosa, o szerokości około 4 - 5 metrów.

Obraz techniczny i formalny pozyskanego zbioru ceramiki wskazuje, iż ułamki naczyń traktować można jako całkowicie typowe dla młodszego odcinka tzw. fazy D rozwoju wczesnośredniowiecznego garncarstwa wielkopolskiego.

Badania w Krzepocinku wykazały, że gród był użytkowany bardzo krótko a jego funkcjonowanie zamyka się w obrębie I poł. XI w. Wzniesiono go, podobnie jak szereg innych obiektów na terenie Wielkopolski Wschodniej, w okresie umacniania ekspansji Państwa Polan ku wschodowi, zaś jego zniszczenie łączy się zapewne z najazdem Brzetysława i kryzysem, a raczej z kompletnym rozpadem, monarchii Pierwszych Piastów w latach trzydziestych - czterdziestych XI stulecia. W wyniku przemian w drugiej połowie XI wieku spalony obiekt stał się już bezużyteczny i nie został nigdy odbudowany.

Gród w Krzepocinku zaliczyć można, wraz z założeniami w Czerchowie, Skoszewach Starych (?) i Tumie, do tzw. łączyckiego skupiska osadniczego. Jego znaczenie militarne polegało na ulokowaniu go w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków drożnych ukształtowanych w związku z systemem przejść przez osławione Błota Łęczyckie. Lokalizacja tego obiektu w widłach Nidy (Gnidy) i Zianu pozwalała zapewne na dość dobrą kontrolę południowych partii tego terenu. Przeprowadzone w 1998 r. badania jednoznacznie wskazują, iż Krzepocinek jest jedynym grodem z tzw. łączyckiego skupiska osadniczego, którego egzystencja zamyka się w wąskich granicach I połowy XI stulecia.

Materiał i dokumentacja znajdują się w delegaturze PSOZ w Sieradzu.

Wyniki zostaną opublikowane w:

Krzepocinek - Wczesnośredniowieczne grodzisko pierścieniowate w ziemi łączyckiej, (w:) Księga jubileuszowa prof. dr hab. Romany Barnacz- Grupieniec.

A. Marciniak-Kajzer, T. J. Horbach, L. Kajzer, „*Wczesnośredniowieczne grodzisko pierścieniowate w Krzepocinku (st. 1), gm. Wartkowice, woj. sieradzkie, Wyniki ratowniczych prac archeologicznych przeprowadzonych w 1998 roku*”, Łódź-Sieradz, maszynopis w WUOZ w Łodzi, Delegatura w Sieradzu.

Badania wykopaliskowe powinny być kontynuowane.

LĄD, st. 2, gm. Łądek, woj. konińskie, AZP 57-37/2

- osada wczesnośredniowieczna

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 października do 2 listopada, przez mgr. Krzysztofa Gorczycę (Muzeum Okręgowe w Koninie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 0,5 ara.

Stanowisko badane w ramach określenia strat powodują cykliczne powodzie czy podmywania Warty.

Stanowisko częściowo zniszczone w wyniku wypierania piasku.

Obiekty średniowieczne zalegają bezpośrednio pod warstwą darniny.

Zabezpieczono fragmenty kilku palenisk oraz obiektu mieszkalnego (półziemianka).

Mięszość warstwy średniowiecznej wynosi około 70 cm, stanowi ją czarna ziemia silnie wymieszana z resztkami spalenizny i substancji organicznych.

Materiał archeologiczny stanowiły głównie bardzo liczne fragmenty ceramiki.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania nie będą kontynuowane.

LĄD, st. 9, gm. Łądek, woj. konińskie, AZP 57-37/53

- osada wczesnośredniowieczna

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 października do 2 listopada, przez mgr. Krzysztofa Gorczycę i Józefa Kapustkę (Muzeum Okręgowe w Koninie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 0,5 ara.

Stanowisko badane w ramach programu „Powódź 1997 r.”, odkryte podczas badań weryfikacyjnych (powierzchniowych) przeprowadzonych na wiosnę 1998 r.

Stanowisko zachowane w dobrym stanie.

Warstwa średniowieczna zalega bezpośrednio pod darnią. Miąższość warstwy około 60 cm.

Odkopano pozostałości po dwóch paleniskach oraz fragment bliżej nieokreślonej budowli.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania nie będą kontynuowane.

LĄD, st. 10, gm. Łądek, woj. konińskie, AZP 57-37/54

- cmentarzysko i osada wczesnośredniowieczna

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 października do 2 listopada, przez mgr. Krzysztofa Gorczycę (Muzeum Okręgowe w Koninie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 3,5 ara.

Stanowisko badane w ramach programu „Powódź 1997 r.”, którego celem było określenie strat spowodowanych przez powódź w 1997 r. W przypadku Łądu chciano przy okazji ustalić wpływ jaki wywiera cykliczne podmywanie czy zalewanie na zachowanie obiektów archeologicznych.

Stanowisko owe, dotychczas nieznane, zlokalizowano w wyniku badań weryfikacyjnych przeprowadzonych na wiosnę 1998 r.

Obiekt użytkowany dwufazowo. W X-XI w. istniał tutaj cmentarz oraz w niewielkiej odległości na północ osada związana z pobliską kasztelanią łądzką.

Groby szkieletowe zostały silnie zniszczone zarówno w wyniku wcześniejszej uprawy rolniczej jak i rozmycia przez wody Warty. Pobliska osada zachowana jest w dobrym stanie.

Osada została zdobyta i spalona w XI wieku o czym świadczą duże ilości spalenizny.

W późniejszym okresie powstała w tym miejscu niewielka osada, funkcjonująca przez niezbyt długi okres (XIII w.).

Materiał archeologiczny jest bardzo liczny.

W osadzie odkryto kilka obiektów mieszkalnych (półziemianki), pozostałości po warsztacie garncarskim (płaty przygotowanej do wyrobu gliny) oraz być może zlokalizowano zaplecze zakładu szklarskiego (odkryto fragmenty tygli do wytopu szkła).

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania będą kontynuowane.

LUBACZÓW, st. 14, gm. *loco*, woj. przemyskie, AZP 100-87/40

- osada wczesnośredniowieczna (schyłek IX-XIV w.)

Badania ratownicze, przeprowadzone w czerwcu przez mgr Agatę Pilch (Muzeum w Lubaczowie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 75 m².

Stwierdzono następujący układ warstw:

- humus współczesny

- ciemnobrunatna ziemia z niewielką zawartością ruchomego materiału zabytkowego, w jej spągu widoczne ślady orki wzdłuż osi północ-południe

- warstwa kulturowa o znacznej spoistości, ciemnobrunatna z zawartością dużej ilości ruchomego materiału zabytkowego

- calec

ob. 1, wyk. 1/98 - płaskie, nieregularne palenisko o wym. 100 x 80 cm, w wypełnisku ciemnobrązowa ziemia, przy dnie czarna i tłusta; koncentracja ułamków ceramiki, drobne kamienie, bryłki polepy, kości i zęby zwierzęce, bryłki żużla.

ob.2, wyk.1/98 - wym. 60 x 70 cm, miąższość 25 cm, kształt nieckowaty, w stropie ułamki ceramiki i kości zwierzęcych, w wypełnisku bardzo duża ilość małych, przepalonych, „ściśniętych” ułamków ceramiki.